

ЉИЉАНА НЕДЕЉКОВ
(Нови Сад)

ПРИЛОГ ПРОУЧАВАЊУ ФИТОНИМА У ВОЈВОДИНИ

Овај рад се бави народним називима биљака са терена Војводине којима су се премазивале кошнице да би се примамео рој. Увидом у ову лексику уочава се да за неке биљке постоји велика издиференцираност назива на терену, док су неке представљене само једним именом. У раду се указује на начин творбе, мотив номинације, дијалекатске особености и порекло фитонима, а такође се даје ареални распоред анализираних фитонима.

Кључне речи: лексика, фитонимија, лингвогеографија, Војводина, семантика, творба, синонимија

Народни називи биљака, који углавном потичу из древне старине, имају значајно место у истраживању дијалекатске лексике, а интересантни су, између осталог, са семантичког, творбеног и мотивационог аспекта. Уз то, у лингвистичкој литератури се истиче да лингвогеографски приказ овакве лексике може бити користан за лексичке реконструкције.¹

Овај рад о фитонимима из области архаичног пчеларства прилог је истраживању војвођанске фитонимске лексике. Циљ овог рада је:

1. да идентификује прикупљене фитониме латинским називима;
2. да укаже на начин творбе, мотив номинације, дијалекатске особености и порекло фитонима;
3. да провери потврђеност или непотврђеност прикупљених фитонима у лексикографским радовима посвећеним народној ботаничкој терминологији;
4. да прикаже ареални распоред анализираних фитонима на војвођанском терену.

¹ Марија Ј. Шпис-Ћулум, *Фитонимија југозападне Бачке* (коровска флора), Српски дијалектолошки зборник, XLI, Расправе и грађа, САНУ и Институт за српски језик, Београд, 1995, стр. 397-490 (у даљем тексту *Фитонимија*).

У оквиру рада на прикупљању архаичне пчеларске лексике на терену Војводине² једно од питања у *Уџбенику за испитивање пчеларске терминологије* односило се на називе биљака којима су се премазивале старинске кошнице за време ројења да би се примамии рој у кошницу. Бележећи имена биљака како су их пчелари говорили, утврдила сам да има двадесет различитих фитонима. Пошто су у питању народни називи биљака, требало их је идентификовати њиховим латинским називима. Добијене народне називе проверавала сам у изворима који се баве фитонимима, у *Ботаничком речнику* Д. Симонића и у раду М. Шпис *Фитонимија југозападне Бачке*, а у којима се наводе и биљке које су предмет овог рада. Уколико одређени назив нисам нашла у радовима о фитонимима, тражила сам га у општепознатим лексикографским радовима.³ Циљ ми је био само да нађем потврду за неки народни назив, а не и да пратим у колико извора се, евентуално, тај назив потврђује. Неке биљке могла сам идентификовати без проблема, неки фитоними, које сам забележила на терену, нису се налазили у овим изворима, а за неке сам била у недоумици како да их одредим пошто је за одређено народно име у овим извори-

² Прикупљена лексика део је корпуса за докторску дисертацију под насловом *Пчеларска терминологија у Војводини*, коју сам одбранила на Катедри за српски језик и лингвистику Филозофског факултета у Новом Саду. Пчеларска лексика прикупљена је са целе територије Војводине из деведесет једног пункта са (делимично или потпуно) староседелачким становништвом. Ово испитивање део је пројекта *Ономастичко-лексиколошка испитивања у Војводини*, а лексичка грађа прикупљена је из следећих места: Александрово, Алибунар, Баваниште, Банатско Аранђелово, Бачки Брестовац, Бачки Моноштор, Бачко Градиште, Бачко Петрово Село, Башаид, Бела Црква, Бешеново, Биково, Бојани, Бока, Бочар, Вашица, Велико Средиште, Верушић, Визић, Врбас, Вршац, Гардиновци, Дебелача, Дероње, Деспотово, Дивош, Долово, Дубовац, Дупљаја, Ђала, Елемир, Ердевик, Жабал, Змајево, Зрењанин, Идвор, Иђош, Избиште, Иланца, Ириг, Јаково, Јамена, Јарак, Јаша Томић, Карловчић, Каћ, Кикинда, Кленак, Ковин, Конак, Крстур, Кукујевци, Кула, Маргита, Међа, Меленци, Мокрин, Мол, Моровић, Мошорин, Нештин, Нови Бечеј, Нови Карловци, Нови Кнежевац, Ново Милошево, Обреж, Омољница, Пачир, Пећинци, Планиште, Радојево, Рума, Светозар Милетић, Сефкерин, Сивац, Сомбор, Сонта, Србобран, Сремска Митровица, Сремски Карловци, Српска Црња, Српски Итебеј, Стари Жедник, Таванкут, Товаришево, Томашевац, Футог, Чента, Черевих, Чуруг. Информатори су били старији људи пчелари, који су, бар кад су почињали да пчеларе, радили са кошницама са непокретним саћем, или је тако радио пчелар од којег су учили пчеларење.

³ Консултовала сам следећа дела: В. С. Караџић, *Српски рјечник*, Беч, 1852; *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, Београд, 1959–1996, изд. САНУ, 1–15, (у даљем тексту РСАНУ); *Речник српскохрватског књижевног језика*, 1–3, Нови Сад, Загреб, 1971–1976, 4–6, Нови Сад (у даљем тексту РМС); *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, izdaje Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1880–1976, dio I–XXIV, Zagreb (у даљем тексту РЈАЗУ); Р. Скок, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, 1–IV, Zagreb, 1972–1974. (у даљем тексту Скок).

ма наведено више латинских назива, што је значило да се на терену код пчелара у Војводини једном лексемом именује више различитих биљака.⁴

Приликом идентификације биљака утврдила сам да се двадесет забележених назива односи на укупно пет биљних врста, односно, да се за премазивање кошница, према подацима са терена Војводине, употребљавало пет биљака за које је забележено двадесет назива. Уколико је неки фитоним познат на терену у две различите фонетске варијанте у различитим местима, третирао сам их као посебне називе.

У идентификацији народних назива биљака латинским терминима, уз свако латинско име за неку биљку дати су сви народни називи који се срећу на терену Војводине. Нпр:

1. *Mellisa officinalis*: лимуника, мајшичина трава, мајшична трава, мајшичњак, мелиса, њчеларска трава, њчелина љубица, њчелиња љубица, њчелиња трава, њчелињак, ројева трава,

2. *Mentha aquatica*: миришавка, миришљава трава, нана,

3. *Ocimum basilicum*: босиљак,

4. *Salvia nemorosa*: дивљи босиљак, коњски босиљак, њчелињи босиљак,

5. *Thymus serpyllum*: мајкина душица, мајчина душица.

Уочава се да се за неке биљке на терену среће више синонима, док се неке биљке именују само једном лексемом.

Највише назива, чак једанаест, забележено је за биљку *Mellisa officinalis*. Забележени називи су различити по мотиву номинације и начину творбе, као и по пореклу.

Када је у питању мотив номинације, уочава се да су различите особине *Mellissae officinalis* у појединим фитонимима послужиле за извођење лексеме којом ће се она именовати.

На целом испитиваном терену ова биљка је позната под називом мајшичњак. У питању је мотивисана реч којој је у основи именица мајшица, од које је, преко придева мајшични суфиксом -јак формиран фитоним мајшичњак.

Као мотив номинације овде је послужила привлачност мириса ове биљке за матице које приликом ројења излете из кошнице и слете

⁴ У идентификацији прикупљених фитонима латинским називима добила сам стручну помоћ ботаничара др Ружице Игић са Института за биологију Природно-математичког факултета у Новом Саду, на чему јој се и овом приликом најтоплије захваљујем. Водeћи рачуна о арсалу испитиваних биљака, др Р. Игић је идентификовала народни назив биљке латинским називом уколико је одређена биљка у испитиваном пункту била потврђена у оквиру теренских истраживања ботаничара.

тамо где осете њен мирис. Овим називом у *Боћаничком речнику* Д. Симоновића именује се више биљака, између осталих, и ова.

У сложеним лексемама *мајшица* *тправа* и *мајшична тправа* имамо исти мотив номинације као код облика *мајшичњак*, али су ова два назива бележена сасвим ретко. Облик са дијалекатским фонетизмом *мајшица* *тправа* забележен је само у западној Бачкој — у Бачком Брестовцу и Товаришеву, а облик *мајшична тправа* је нешто чешћи: у јужном Срему — у Кленку и Јарку, а у Банату у Томашевцу, Дебељачи, Идвору и Долову. Ни облик *мајшична тправа*, ни *мајшица* *тправа* не бележи Симоновић у *Боћаничком речнику* ни М. Шпис у *Фитонимији*. Ови фитоними не налазе се ни у консултованим лексикографским делима.

Други скуп мотивисаних лексема којима се именује ова биљка у основи има именицу *йчела*. Једина проста лексема је изведеница *йчелињак*, која је грађена на исти начин као и облик *мајшичњак*, а постоји и корелација и по мотиву номинације. Као што је фитоним *мајшичњак* изведен од именице *мајшица*, због привлачности ове биљке за матице, тако је у фитониму *йчелињак* мотив номинације привлачност ове биљке за пчеле. Ова лексема среће се са мање потврда него претходни *мајшичњак*. Увидом у пунктове у којима је забележена уочава се да је карактеристична само за Срем, где се јавља у јужном делу (Бешеново, Ириг). Само једном јавља се у источном Срему у пункту Нови Карловци. Овај назив карактеристичан је за Срем и то само за средишњи и јужни део. Забележен је у местима: Ириг, Бешеново, Нови Карловци, Пећинци, Карловчић, Обреж и Јаково. У *Боћаничком речнику* овим називом се именује више различитих биљака, између осталих и ова.

Следећи мотивисани називи за ову биљку су сложене лексеме *йчеларска тправа* и *йчелиња тправа*, где је уз хипероним *тправа* једном детерминатор *йчелиња*, који упућује на везу ове траве са пчелама, а у другом сложеном називу детерминатор је *йчеларска*, где у основи имамо именицу *йчелар*, што упућује на значај ове биљке за пчеларе, односно пчеларство. Обе сложене лексеме јављају се ретко. У Срему (Рума и Нештин) *йчеларска тправа*, а *йчелиња тправа* у Бачкој (Светозар Милетић и Сомбор) и у Банату (Крстур).

Назив *йчелиња тправа* за ову биљку бележи Симоновић у *Речнику*, а сложена лексема *йчеларска тправа* није наведена у овом извору. Фитоним *йчеларска тправа* не бележи ни М. Шпис у свом раду *Фитонимија југозајадне Бачке*. Једину потврду за овај фитоним нашла сам у РЈАЗУ, али не као фитоним, него као потврду из литературе за придев *йчеларски*.⁵

⁵ *Pčelarski* adj. poses. od *pčelar*. U rječniku nijednom. *Sito pčelarsko uzima i natrto pčelarskom travom ... podmiće roju*. J. S. Reljković (RЈAZU IX).

Биљка *мајичњак* именује се на терену Војводине и сложеним лексемама *йчелина љубица*, *йчелиња љубица*. По начину творбе постоји корелација између ова два сложена назива и претходна два, само што се у овим називима уз именицу *љубица*, којом се у ботаници именују различите врсте биљака, јављају наведени детерминатори који упућују на ону *љубицу* која има значаја за пчеле, односно ону чији мирис привлачи пчеле. Наведени фитоними забележени су само у Бачкој; *йчелиња љубица* у Таванкуту и Пачиру код Буњеваца и у Сонти код шокачког становништва. Оба назива бележи Симоновић у *Бојаничком речнику*.

У вези са пчелама је још један назив за ову биљку: *ројева йправа*, где је уз хипероним *йправа* употребљен детерминатор *ројева* којим се прецизира да је у питању трава којом се привлачи рој да уђе у кошницу. Ова сложена лексема забележена је само у северном Банату, у Ђали и Банатском Аранђелову. Њу не бележи Симоновић у *Бојаничком речнику*, ни М. Шпис у *Фитонимији*, а не налази се ни у једном консултованом лексикографском делу.

Биљка о којој је реч именује се и називима страног порекла. У питању су два назива: *лимуника* и *мелиса*.

По начину творбе фитоним *лимуника* је изведеница од именице страног порекла *лимун* и суфикса *-ика*. У фитониму *лимуника* као мотив номинације послужио је мирис ове биљке која, кад се протрља, мирише на лимун.⁶ Овај назив забележен је само једном у Дупљаји, у Банату и два пута у Срему, у Моровићу и Кленку. Облик *лимуника* не налази се у *Бојаничком речнику* нити у раду *Фитонимија југозападне Бачке*, а бележи га само РЈАЗУ.⁷

Лексема *мелиса* је скраћени облик латинског назива ове биљке *Melissa officinalis*. Овај фитоним среће се на испитиваном терену само у Банату у два пункта — у Банатском Аранђелову и Баваништу. У овом облику као народни назив наводи га Симоновић у *Бојаничком речнику*.

Ако посматрамо распоред назива на терену за биљку *Melissa officinalis*, запажамо да за њу имамо у истом месту два, некад чак и три назива. Најчешће се уз општепознати назив за ову биљку *мајичњак* у једном месту она именује и другим називом који је увек мале фреквенције. Тако се напоредо са лексемом *мајичњак* у три пункта бележи назив

⁶ Исти мотив номинације имамо у називу *лимуника* и *лимун йправа*, наведене за ову биљку у *Бојаничком речнику* и *лимунада* забележеном у Нештину у Срему (в. Фитонимија југозападне Бачке).

⁷ РЈАЗУ XIV: *limunika Melissa officinalis L. pčelina ljubica — u Šulekovu rječniku*.

йчелина љубица, у два пункта имамо и лексему *йчелињак*, *мелиса* се такође јавља у два пункта, а само у по једном пункту јављају се лексеме *майична йрава*, *йчеларска йрава*, *йчелиња йрава* и *лимуника*. Два назива за ову биљку срећу се и у другој комбинацији: у Банатском Аранђелову *мелиса/ројева йрава*, у Кленку *лимуника/майична йрава*, а у Крстуру су за ову биљку забележена чак три назива: *майичњак*, *мелиса*, *йчелина йрава*. Слична појава већ је забележена у фитонимији у раду М. Шпис,⁸ а на појаву синонимије у називима повртарских култура из Јужног Поморавља, где се у истом месту, често и код истог информатора, јављају различити фонетски и морфолошки ликови, чак и сасвим различити називи за исту биљку, указује и Ј. Марковић.⁹

Кошнице су се мазале и биљком *Mentha aquatica L.*, за коју су на терену Војводине забележена три народна назива: *миришавка*, *миришљава йрава*, *нана*.

У основи фитонима *миришавка* је реч страног порекла *миро*.¹⁰ Од ове речи створена је именица *мирис*, која се у језику више не осећа као страна, за шта је доказ то што се од ње граде различите изведенице као што су, на пример, ове овде наведене речи. Тако је у фитониму *миришавка* као мотив номинације послужио мирис ове биљке. Овај фонетизам створен је од глагола *миришајти*, који је забележен у Скоковом *Етимолојском рјечнику*.¹¹ Фитоним *миришавка* гради се од придева *миришав*, на који је додат суфикс *-ка*.¹² Овај фитоним потврђен је само једном у Бођанима у Бачкој. Код Симоновића се за биљку *Mentha aquatica* не среће назив *миришавка*, а бележи је М. Шпис за југозападну Бачку.¹³

Други назив за биљку *Mentha aquatica* је *миришљава йрава*. Сложена лексема *миришљава йрава* грађена је тако што је хиперони-

⁸ М. Шпис, 434 „...једна биљка у истом говору често има по два или више паралелних назива, најчешће заснованих на различитим обележјима мотивације.“

⁹ Ј. Марковић, *Синонимија и хомонија у йоврћарској лексци*, Прилози из фитолингвистике II, Зборник радова, Лексиколошка проучавања, књига 5, Ниш, 1998, стр. 41.

¹⁰ Скок књига II К-ропи под мир: „...Ријечи *мирис* *мирисајти* су грецизми...“

¹¹ Скок: „... (пријеносом ш из презента у инф.) *миришајти*...“

¹² Скок „...од *миришајти* поствербал је *мириш* прид. *миришав*, *миришавка* = врста крушке...“

¹³ М. Шпис *Фитонимија*: „... фитоним *миришавка* забележен је у Бођанима, Вајској, Плавни и Бачу.“ Треба напоменути да је пункт Бођани заједнички и за испитивање фитонимије југозападне Бачке и за испитивање пчеларске терминологије Војводине. Интересантно је да је пчелар информатор из Бођана, Јосип Шимуновић, био и један од информатора за прикупљање фитонимије југозападне Бачке.

му *йрава* додат детерминатор *миришљава* где је, као и у претходно обрађеном називу *миришавка*, мотив номинације био изразит мирис ове биљке. Овакав фонетски лик придева *миришљав* објашњава Скок.¹⁴ Овај фитоним јавља се сасвим ретко на терену. Једном је забележен у Срему у Нештину и једном у Бикову у Бачкој. Код Симоновића у *Бошаничком речнику* овим називом не именује се биљка *Mentha aquatica* него сасвим друга врста (*Anthoxanthum odoratum*), а у *Фитонимији југозападне Бачке* овакав назив није забележен, као ни у једном од консултованих лексикографских дела.

Биљка *Mentha aquatica* именује се на терену и турцизмом *нана*. Овај фитоним забележен је у Бачкој у два пункта у западном делу — у Товаришеву и Деспотову и једном у источном делу — у Бачком Градишту. У Банату се овај назив среће у Томашевцу и Омољици. Код Симоновића се овим називом именује више биљака, између осталих и *Mentha aquatica*. У фитонимији југозападне Бачке ова биљка не именује се простом лексемом *нана*, него је забележена само сложена лексема *дивија/дивља нана*. Један од пунктова који је заједнички за бележење фитонимије југозападне Бачке и пчеларске лексике је Товаришево, у којем је ова биљка идентификована у оба истраживања. У *Фитонимији* се јавља као сложена лексема *дивија нана*, а у пчеларској лексички као проста лексема *нана*. Различити називи за ову биљку у истом месту могу се објаснити већом прецизношћу информатора када је говорио искључиво називе биљака. Међутим, када је у питању информатор-пчелар, који је одговарао на различита питања из области пчеларства, а не само о биљкама, њему је било важно да истакне да се кошнице мажу *наном* (а не неком другом биљком), а ближе одређење **која нана** је у питању, није сматрао битним.

Биљка *Ocimum basilicum L.* на испитиваном терену позната је под називом *босиљак*. Овај фитоним забележен је у *Бошаничком речнику* и њиме се именују две различите биљке, од којих је једна *Ocimum basilicum*. Ова адаптирана реч страног порекла са највише потврда забележена је у Бачкој у Александрову, Бачком Петровом Селу, Каћу и Сивцу, једном се јавља у Срему, у Дивошу, а у Банату је позната у југоисточном делу, у Вршцу и Дубовцу.

Лексема *босиљак* јавља се и у називу за сасвим другу биљку. У питању је биљка *Salvia nemorosa*, за коју су на терену позната три сложена назива. Сва три су грађена по истом принципу: уз именицу *босиљак* додају се различити детерминатори: *дивљи босиљак*, *коњски*

¹⁴ Скок, књ. II под *мир* ... придјев *миришљав* ... настао укрштањем од *миришав* и *миришљив*.

босиљак, *йчелињи босиљак*. У сва три назива детерминатором се сугерише да је у питању биљка слична босиљку, али која то није. Појаву да се детерминатори *дивљи*, *коњски* додају уз назив општепознате биљке уочава М. Шпис у већ наведеном раду,¹⁵ где тврди да је овај тип номинације познат још у прасловенском језику, као и да су придеви *дивљи*, *коњски* међусобно заменљиви.¹⁶ Исти тип номинације уочава у свом раду И. В. Сабадош за украјински језик.¹⁷

Констатације изнете за фитониме из југозападне Бачке и украјинског језика потврђују се и за фитониме из пчеларске терминологије анализирани у овом раду. Наиме, и на терену Војводине забележени су називи *дивљи босиљак* и *коњски босиљак* за исту биљку. Поред тога, и у Војводини се уочава иста појава коју је констатовала Ј.Марковић за повртарску лексикку Јужног Поморавља, да се чак и у истом пункту (у Деспотову у Бачкој), код истог информатора, ова биљка једном назива *коњски босиљак*, а други пут *дивљи босиљак*. Фитоним *дивљи босиљак* среће се само у још једном пункту — у Черевиху (Срем).

Сложена лексема *коњски босиљак* чешће је заступљена на испитиваном терену од облика *дивљи босиљак* и среће се у разним деловима Војводине: у западном Срему (Кукујевци, Моровић), у западној Бачкој, осим у већ поменутом Деспотову, забележена је и у Змајеву, а у Банату у густој мрежи пунктова у југоисточном делу (Алибунар, Баваниште, Бела Црква, Велико Средиште, Долово, Дубовац, Дупљаја, Ковин).

У сложеној лексеми *йчелињи босиљак* детерминатором *йчелињи* прецизира се да је у питању биљка као босиљак, слична босиљку, чији је мирис привлачан за пчеле, па је та привлачност ове биљке за

¹⁵ Шпис, 414–415: У називима — синтаagmaма... реч која се одређује често је назив... општепознате ... биљке ... Детерминатив у саставу таквих хербонима — синтагми најчешће је придев *дивији/дивљи*, но неретко ту функцију има придев који је образован од назива животиње и који ... указује на одсуство квалитета који има биљка чији је назив фиксиран у основном делу синтагме.

¹⁶ Шпис, 415: „Овај вид номинације биљака, карактеристичан још за прасловенски језик, чест је у народним говорима низа словенских језика: придеви образовани из назива животиња губе сопствену семантику и у ботаничким називима имају значење 'дивљи' 'који није прави' ... често су заменљиви синонимима *дивљи*, *шумски*, *пољски*“.

¹⁷ И. В. Сабадош, *Названия дикорастущих трав в украинском языке XIV–XVIII вв.*, 53–79, Зборник за филологију и лингвистику XXXVIII/2, Нови Сад, 1995. Стр. 56 „...во многих народных названиях подобнога типа определения *мишачий*, *заечий* и т. п. являются эквивалентами слова *дикий*; ср. укр. диал. *ячмінь мишачий* и *ячмінь дикий*“.

пчеле експлицирана у наведеном сложеном називу. Овај фитоним beležen је искључиво у Банату: у Башаиду, Маргити и Пландишту.

Кошнице су се мазале и биљком *Thymus serpyllum* L., за коју је, на терену Војводине, забележен назив *мајчина душица* и фонетизам *мајкина душица*. Овај фитоним наводи и М. Шпис у свом раду, где цитира литературу у вези са постанком народног назива ове биљке. По подацима из литературе, постоји народно веровање да се (добре) људске душе селе у (пријатне, мирисне) биљке (Шпис, 425). Да је у називу *мајчина душица* мирис посредно послужио као мотив номинације, постаје разумљивије када се сетимо да се у народу каже обично за јело „Мирише ко душа“, што је потврда народног веровања да (добре) душе покојника пријатно миришу. Иако назив ове биљке није мотивисан њеном употребом у пчеларству, пријатан мирис *мајчине душице* разлог је њене употребе за премазивање кошница. Овај фитоним среће се у разним деловима Војводине у међусобно неповезаним пунктовима. Облик *мајчина душица* јавља се у два пункта — у Бођанима (Бачка) и у Ђали (Банат). Фонетизам *мајкина душица* забележен је у два пункта у Бачкој (Дероње, Деспотово), у два пункта у Срему (Ердевик, Нештин) и у једном пункту у југоисточном Банату — у Дубовцу.

Кад посматрамо овај мали сегмент фитонима везаних за нашу архаичну пчеларску терминологију из Војводине, можемо запазити да су анализирани фитоними углавном мотивисане речи. За једну групу назива уочава се да се у мотиву номинације огледа веза са пчеларством, односно, да су у основи назива биљака којима су се кошнице премазивале фундаментални пчеларски термини *мајшица*, *йчела*, *рој*, у простим лексемама *мајшичњак*, *йчелињак* или се пчеларска лексика употребљава детерминативно у сложеним лексемама у којима ће послужити уз општи назив за неку биљку, за идентификацију према начину употребе (на пример: *йчелина љубица*, *ројева йтрава* и др.). Код друге, далеко мање групе фитонима, у мотиву номинације је мирис као доминантна особина (*миришавка*, *миришљава йтрава*). Такође мирисом, али у овом случају посредно, преко везе са другом биљком, *лимуном*, мотивисана је лексема *лимуника*. Посредну мотивацију по пријатном мирису (*мајчине*) душе (према народном веровању) имамо у фитониму *мајчина душица*.

Ако посматрамо провенијенцију свих ових фитонима, запазићемо да је већина словенског порекла прозирне мотивације. У овој групи фитонима забележене су само четири лексеме страног порекла: *босиљак*, *лимуника*, *мелиса*, *нана*. Од четири фитонима страног порекла, само један (*босиљак*) је једина лексичка реализација за биљку *Ocimum basilicum* L., док за остале (*лимуника*, *мелиса*, *нана*) имамо

више синонима словенског порекла. Преостала два фитонима, *дивљи босиљак*, *коњски босиљак*, који су синоними, по својој структури су комбинација фитонима страног порекла и детерминатива којим се сугерише слабија вредност ове биљке у односу на *босиљак*.

Појава синонимије у фитонимији интересантна је са социолингвистичког становишта и било би занимљиво посматрати је и у другим фитонимским тематским скупинама како би се могло утврдити који све критеријуми утичу на вишеструку номинацију истог појма у једном пункту или у одређеном ареалу.